

Socialdepartementet
diarienummer S2022/ 03649
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Stockholm 1 december 2022

Akademikerförbundet SSR remissyttrande över utkast till lagrådsremiss: Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende

Bakgrund

Socialdepartementet har gett Akademikerförbundet SSR tillfälle att senast 1 december avge yttrande avseende utkast till lagrådsremiss: Ett fönster av möjligheter - stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende.

Utkastet till lagrådsremiss innehåller förslag som ska förbättra skyddet och stödet till dem som behöver skyddat boende. Förslagen ska också stärka barnrättsperspektivet för barn som följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende.

Regeringskansliet föreslår att skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen som en boendeinsats till den som behöver stöd och skydd till följd av hot, våld eller andra övergrepp.

Barn som följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende ska bedömas och beviljas insatsen individuellt och socialnämnden ska ansvara för att tillgodose barnets behov av stöd- och hjälpinsatser.

När det finns samtycke från båda vårdnadshavarna ska barnet placeras med stöd av socialtjänstlagen. Saknas samtycke från den vårdnadshavare som barnet inte placeras tillsammans med, ska socialnämnden, efter ansökan hos förvaltningsrätten, kunna placera barnet i ett skyddat boende med stöd av en ny lag. En sådan placering ska även kunna göras omedelbart av socialnämnden och underställas förvaltningsrätten.

I utkastet lämnas även förslag som rör bestämmanderätten över barnet under den tid barnet är placerat.

I utkastet lämnas förslag om att det ska krävas tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg för att få driva verksamhet i form av skyddat boende. Kommuner och regioner som driver sådan verksamhet ska anmäla detta till myndigheten.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

Akademikerförbundet SSR
Box 128 00, 112 96 Stockholm
08-617 44 00
kansli@akademssr.se
www.akademssr.se

SSR Direkt
Frågor om anställning och arbetsliv
08-617 44 71
ssrdirekt@akademssr.se

Medlemsservice
Frågor om medlemskap och avgifter
08-617 44 70
medlem@akademssr.se

Akademikerförbundet SSR ställningstaganden

Akademikerförbundet SSR är på ett övergripande plan positiv till att skyddat boende blir en särskild placeringsform både för barn och för vuxna. Förslagen stärker den enskildes rätt, tydliggör socialtjänstens skyldigheter och befogenheter och skapar därmed förutsättningar för en mer likvärdig handläggning över landet. Förslaget till en ny lag med särskilda bestämmelser om placering i skyddat boende för barn innebär att barnets rättigheter tydligt stärks. Dessutom är det positivt att förslaget ger barnen stärkta rättigheter till förskola, skola och hälsovård. Men förbundet ser vissa farhågor med förslagen vilket redogörs för nedan.

6. Lag med särskilda bestämmelser om placering av barn i skyddat boende

Akademikerförbundet SSR menar att det måste gå snabbare och bli enklare att få insatser av socialtjänsten. Inte minst när man har skyddsbehov. Blir det för omständligt att söka hjälp och för svåröversägbart om man får insatsen. Finns det risk att fler våldsutsatta avstår att ansöka om hjälp och stöd. Med den föreslagna regleringen om placering av barn i skyddade boenden är det rätten som beslutar om fortsatt vård. Finns det minsta tvekan om utgången kommer sannolikt många våldsutsatta vårdnadshavare tveka att ansöka om insatsen skyddat boende. Detta bör regeringen ta hänsyn till i det fortsatta arbetet med utkastet.

I Tidöavtalet framgår att Åklagare som tjänsteman ska kunna ansöka och fatta beslut om omedelbart omhändertagande enligt lagen om vård av unga (LVU). Akademikerförbundet SSR ser därför med förvåning på förslaget att beslut om omedelbar placering måste fattas av socialnämnden eller nämndens ordförande eller någon annan ledamot som nämnden har förordnat besluta i frågan. Denna typ av beslut måste anses vara ett mindre ingripande än LVU. Då barnet placeras med en vårdnadshavare.

12. Konsekvenser av förslaget

Kommunerna har redan idag kostnader för skyddade boenden. Men de kommer kraftigt höjas i och med den nya regleringen. Samtidigt kommer reformen i en sannolik lågkonjunktur där kommunerna tvingas skära ner på sina utgifter. Utan full finansiering riskerar reformen tränga undan andra verksamheter inom socialtjänsten, så som det förebyggande arbetet, som inte är lika tydligt reglerat. Detta bör regeringen ta hänsyn till när man tar ställning till finansieringsfrågan.

Tiden för ikraftträdande måste förlängas

Lagstiftningen föreslås träda i kraft till halvårsskiftet 2023. Akademikerförbundet SSR bedömer att den tidplanen är alltför snäv även i det fall lagstiftningsprocessen genomförs snabbt. Förslagen innebär omfattande lagändringar och förändringar av socialtjänstens arbets sätt. Det är viktigt att det finns tillräcklig tid så att förändringarna ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt. Det är negativt att införa lagstiftning som fältet inte har hunnit förbereda sig på. Det kan i slutändan minska regelefterföljandet och försvåra införandet av nödvändiga förändringar.

Heike Erkers

Förbundsordförande

Fredrik Hjulström

Socialpolitisk chef